

NOTY O SENACIE

SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ

Jak wybierani są senatorowie?

KANCELARIA SENATU
UL. WIEJSKA 6 | 00-902 WARSZAWA
TEL. 22 694 90 34 | FAX 22 694 93 06
senat@senat.gov.pl
www.senat.gov.pl

PROCEDURĘ WYBORU SENATORÓW OKREŚLAJĄ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. i ustawa z 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy. Senatorowie wybierani są na 4-letnią kadencję, chyba że prezydent lub Sejm w określonych warunkach podejmą decyzję o jej skróceniu.

SENATOROWIE WYBIERANI SĄ w wyborach powszechnych, bezpośrednich, w wyniku głosowania tajnego. **POWSZECHNOŚĆ** wyborów do Senatu ma dwa aspekty. **CZYNNE PRAWO WYBORCZE** zyskuje każdy obywatel polski, który ukończył 18 lat, bez względu na płeć, przynależność narodową i rasową, wyznanie czy czas zamieszkiwania w Polsce. **BIERNE PRAWO WYBORCZE** zaś, czyli prawo zostania wybranym, przysługuje każdemu obywatelowi polskiemu, który ukończył 30 lat i ma czynne prawo wyborcze.

ZASADA BEZPOŚREDNIOŚCI wyborów dotyczy sposobu wybierania senatorów. Oznacza ona, że obywatele sami, bez udziału pośredników, dokonują ostatecznego wyboru. Ten rodzaj wybierania określa się również mianem wyborów jednostopniowych.

ZASADA TAJNOŚCI odnosi się tylko do aktu głosowania. Gwarantuje ona wyborcy swobodę podjęcia decyzji o głosowaniu na konkretnego kandydata. Wyborca w sposób nieskrępowany oddaje swój głos, wiedząc, że nie spotkają go konsekwencje związane z jego decyzją.

DO SENATU WYBIERA SIĘ 100 SENATORÓW W 100 JEDNOMANDATOWYCH OKRĘGACH. Każdy komitet wyborczy może zgłosić tylko 1 kandydata w danym okręgu, wyborca też oddaje głos na 1 kandydata. Mandat senatora uzyskuje kandydat, który otrzymał największą liczbę głosów (**ZASADA WIĘKSZOŚCI**). Okręgi jednomandatowe w wyborach do Senatu zostały wprowadzone w 2011 r. Wcześniej senatorów wybierano według ordynacji większościowej z 40 okręgami wielomandatowymi (od 2 do 4 mandatów).

WYBORY ZARZĄDZANE SĄ PRZEZ PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ nie później niż na 90 dni przed upływem 4 lat od rozpoczęcia kadencji Sejmu i Senatu. Termin ich przeprowadzenia musi wypadać w dzień wolny od pracy i na 30 dni przed upływem 4 lat od rozpoczęcia kadencji Sejmu i Senatu. Wybory do Senatu odbywają się w tym samym dniu co wybory do Sejmu. Prezydent swoją decyzję podaje do publicznej wiadomości, ogłaszając ją w „Dzienniku Ustaw”. Wyznacza jednocześnie dni, w które mają być dokonane określone czynności związane z organizacją wyborów. Ten harmonogram działań nazywamy kalendarzem wyborczym.

Jak wybierani są senatorowie?

PRAWO ZGŁASZANIA KANDYDATÓW na senatorów przysługuje komitetom wyborczym działającym w imieniu partii politycznych lub wyborców. Każda kandydatura musi być poparta podpisami co najmniej 2 tysięcy wyborców. Kandydować można tylko w 1 okręgu wyborczym. Nie wolno równocześnie kandydować do Sejmu i Senatu.

Kandydat na senatora urodzony przed 1 sierpnia 1972 r. ma obowiązek złożyć **OŚWIADCZENIE DOTYCZĄCE PRACY LUB SŁUŻBY W ORGANACH BEZPIECZEŃSTWA PAŃSTWA** lub współpracy z nimi w okresie od 22 lipca 1944 r. do 31 lipca 1990 r. (**OŚWIADCZENIE LUSTRACYJNE**). Złożenie oświadczenia niezgodnego z prawdą powoduje utratę mandatu z mocy prawa.

O WAŻNOŚCI WYBORÓW do Senatu decyduje Sąd Najwyższy. Rozstrzyga on również o ważności wyboru tych senatorów, co do wybrania których zgłoszono protesty.

W razie wygaśnięcia mandatu odbywają się **WYBORY UZUPEŁNIAJĄCE**, ale tylko na terenie kraju. Nie przeprowadza się ich, jeśli do zakończenia kadencji Izby zostało mniej niż 9 miesięcy.

MANDATU SENATORA NIE MOŻNA ŁĄCZYĆ m.in. z mandatem posła do Parlamentu Europejskiego, z funkcjami: prezesa Narodowego Banku Polskiego, prezesa Najwyższej Izby Kontroli, rzecznika praw obywatelskich i rzecznika praw dziecka oraz ich zastępców, prezesa Instytutu Pamięci Narodowej, generalnego inspektora ochrony danych osobowych, ambasadora oraz z członkostwem w Radzie Polityki Pieniężnej, Krajowej Radzie Radiofonii i Telewizji. Funkcji senatora nie wolno też łączyć z zatrudnieniem w kancelariach: Sejmu, Senatu, Prezydenta RP lub w administracji rządowej (z wyjątkiem ministrów i wiceministrów). Senatorem nie mogą też zostać: radny, prezydent miasta, wójt, burmistrz, sędzia, prokurator, urzędnik służby cywilnej, żołnierz czynnej służby wojskowej, policjant i funkcjonariusz służby ochrony państwa.

Mirosław Granat,
(1997, ostatnia aktualizacja 2012)

